

มติ 3.4 นโยบายการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ

1. ที่มาและความสำคัญ

มติ 3.4 นโยบายการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ เป็นมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2553 โดยสมัชชาสุขภาพแห่งชาติที่มีมติเห็นชอบมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติดังกล่าวเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2553 ที่ประชุมคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.) ครั้งที่ 1/2554 วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2554 มีมติเห็นชอบมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 3 และที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2554 มีมติรับทราบมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2553 มติ 3.4 นโยบายการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ พร้อมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ที่ประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 3 รับทราบ ว่าประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติอันดับต้นๆ ของเอเชีย มีผู้ป่วยชาวต่างชาติมารับบริการรักษาพยาบาลไม่ต่ำกว่าปีละ 1 ล้านคนและเพิ่มมากขึ้นทุกปี ซึ่งมีส่วนสร้างรายได้และสร้างชื่อเสียงให้ประเทศ ประเทศไทยจึงควรเตรียมการรองรับการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ และตระหนักว่าทรัพยากรด้านสุขภาพของประเทศมีอยู่อย่างจำกัด และปัจจุบันบุคลากรสาธารณสุข โดยเฉพาะแพทย์และพยาบาล มีความขาดแคลนในภาพรวม และการกระจายตัวทางภูมิศาสตร์ที่ไม่เหมาะสม การผลิตแพทย์และบุคลากรสาธารณสุขเกือบทั้งหมดอยู่ในภาครัฐ ซึ่งใช้งบประมาณจากเงินภาษีของแผ่นดิน บุคลากรแพทย์และสาธารณสุขจึงมีพันธกิจหลักในการให้บริการสุขภาพเพื่อประชาชนคนไทยเป็นสำคัญ และความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนมีความสำคัญต่อการดำเนินงานการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจ และอาจช่วยลดผลกระทบต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนไทยอันเป็นเป้าหมายสูงสุด

ข้อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
1. ขอให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาตินำมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 3 เรื่องนโยบายการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ความเห็นชอบ และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป		
1.1 ให้กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานเกี่ยวข้อง รวมทั้งภาคเอกชน และภาคประชาชน สนับสนุนข้อมูลแก่คณะกรรมการสนับสนุนการศึกษาและติดตามการเจรจาการค้าระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและนโยบายสุขภาพ เพื่อสนับสนุนการศึกษาในประเด็น (1) ผลกระทบทั้ง		การพัฒนาศูนย์บริการทางการแพทย์นานาชาติ (เมดิคัลฮับ) ของไทย เกิดขึ้นเมื่อปี 2547 โดยรัฐบาล ได้นำเสนอเป็นนโยบายสำคัญต่อรัฐสภา เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (เออีซี) ซึ่งมุ่งสนับสนุนการเสริมสร้างรายได้สุขภาพของประเทศทั้งด้านยา สมุนไพรไทย

ข้อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
ด้านบวกและด้านลบ จากการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (2) ความเป็นไปได้ในการใช้มาตรการทางการคลังเพื่อป้องกันและลดผลกระทบด้านลบจากนโยบายการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติและแนวทางให้ภาคเอกชนที่ดำเนินการนโยบายนี้คืนกำไรให้กับสังคมโดยยึดหลักความเป็นธรรมต่อทุกภาคส่วน		อาหาร สินค้าพื้นเมือง รวมถึงการเป็นศูนย์กลางสุขภาพ โดยไม่เกิดผลกระทบต่อระบบบริการภาครัฐ ทั้งนี้จะให้ความสำคัญงานวิชาการเป็นหลัก เน้นงานวิจัยและการตั้งศูนย์ฝึกอบรม
1.2 ให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาดำเนินการตามธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ข้อ 51 โดยไม่พึงให้การสนับสนุนหรือสิทธิพิเศษทางภาษีและการลงทุนกับบริการสาธารณสุขที่มุ่งเน้นผลประโยชน์เชิงธุรกิจ		1. มติที่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ) เมื่อ 24 พฤศจิกายน 2553 ได้เห็นชอบให้บีโอไอปรับปรุงนโยบายส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมสุขภาพ เพื่อให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อสุขภาพของประเทศอย่างแท้จริงและเป็นรูปธรรม ซึ่งมติดังกล่าวไม่สอดคล้องกับความในธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2552 หมวด 6 ดังนั้นจากการประชุม คสช. ครั้งที่ 6/2553 เมื่อ 24 ธันวาคม 2553 ประธานฯ จึงรับไปดำเนินการให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนระงับมตินี้ และมอบฝ่ายเลขานุการการจัดให้มีการหารือเพื่อทำความเข้าใจในประเด็นการสนับสนุนการลงทุนด้านบริการสาธารณสุข เพื่อเป็นข้อมูลแก่คณะกรรมการบีโอไอ นำไปทบทวนมติดังกล่าว ให้สอดคล้องกับธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2552 2. ปี 2554 สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) และบีโอไอได้ร่วมกันตั้งคณะทำงานร่วมกันพิจารณาร่างกรอบและรายละเอียดการลงทุนด้านอุตสาหกรรมสุขภาพ โดยได้เสนอกรอบ และหลักการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมด้านสุขภาพไว้ 4 ประการคือ (1) ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสถานะทางสุขภาพโดยรวมของคนในประเทศเป็นสำคัญ (2) ต้องเป็นไปเพื่อเสริมสร้างศักยภาพหรือประสิทธิภาพ และเพิ่มความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความยั่งยืนเข้มแข็งให้

ข้อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
	ระบบสุขภาพโดยรวม (3) ไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญฯ กฎหมาย แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และธรรมนูญระบบสุขภาพฯ และต้องมีระบบติดตาม ประเมินสถานการณ์ ผลกระทบของนโยบายส่งเสริมการลงทุน โดยกรอบบริการและผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ควรได้รับการส่งเสริมการลงทุนประกอบไปด้วย (1) กิจการบ้านพักและศูนย์สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ (2) ยา ซึ่งรวมถึงยาแผนปัจจุบัน ยาแผนโบราณและยาสมุนไพร (3) เครื่องมือแพทย์ ซึ่งรวมถึงอุปกรณ์ฟื้นฟูสภาพ และ (4) บริการรักษาพยาบาลโดยเฉพาะการรักษาพยาบาลระดับปฐมภูมิ	
1.3 ให้โรงพยาบาลรัฐ รวมถึงโรงพยาบาล มหาวิทยาลัยต่างๆ ตระหนักถึงพันธกิจหลักในการศึกษา การวิจัย การบริการสุขภาพเพื่อประชาชนไทย โดยให้ส่งเสริมการเข้าร่วมเป็น ศูนย์ กลาง สุข ภาพ นานาชาติ ด้าน ชี ด ความสามารถทางวิชาการทางการแพทย์ ทั้งนี้ ให้พึงระวังผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับระบบ สาธารณสุขไทย และให้ทบพวนการเข้าร่วมเป็น ศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติในด้านบริการทาง การแพทย์ โดย 1.3.1 ให้มีระบบการติดตาม และ ประเมินผลกระทบที่จะเกิดกับระบบสาธารณสุขไทย 1.3.2 ให้สร้างหลักประกันการเข้าถึงการ รักษาพยาบาลที่มีคุณภาพของประชาชนไทย		กรม.พิจารณาอนุมัติโครงการจัดตั้งศูนย์บริการ สุข ภาพ และ บ ริ ก า ร ส า ร ธา ณ สุข ค ณ ะ แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2555 และโครงการพัฒนาให้ จังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางบริการด้าน สุขภาพ เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2555 ทั้งยังให้ ความสำคัญกับการสนับสนุนธุรกิจบริการสุขภาพ โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ได้ระบุไว้ว่าธุรกิจ บริการสุขภาพเป็นธุรกิจที่จะได้รับการส่งเสริม ชีตความสามารถในการแข่งขัน เพื่อการปรับ โครงสร้างเศรษฐกิจ สู่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
1.4 ให้สถาบันวิจัย ระบบ สาธารณ สุข เป็น หน่วยงานหลักร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข โรงเรียนแพทย์ สำนักงานมัยกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการจัดตั้ง ศูนย์ข้อมูลที่มีศักยภาพในการจัดการข้อมูลและ		

ข้อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
ให้ความรู้แก่ประชาชนไทย เกี่ยวกับคุณภาพการบริการรักษาพยาบาลและสาธารณสุข เพื่อป้องกันผลกระทบจากธุรกิจการแพทย์ และลดผลกระทบด้านลบจากการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ		
1.5 ให้กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ซึ่งรับผิดชอบการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบสุขภาพแห่งชาติ ระยะที่ 2 ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการเฉพาะกิจของนายกรัฐมนตรีเพื่อพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติด้านการรักษาพยาบาล ดำเนินนโยบายหรือยุทธศาสตร์การเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติที่ไม่กระทบต่อบริการสุขภาพสำหรับประชาชนไทย และต้องพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดและพัฒนานโยบายดังกล่าว ทั้งนโยบายระดับชาติและแผนปฏิบัติการเพื่อลดผลกระทบในทางลบต่อการพัฒนาระบบบริการสุขภาพสำหรับคนไทย ทั้งนี้ ให้ใช้ผลการศึกษาจากข้อ 1.1		1. กระทรวงสาธารณสุข ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้เป็นผู้ประสานงานหลัก ในการทำงานบูรณาการกับทุกภาคส่วน เนื่องจากเป็นเรื่องระดับประเทศ จึงได้ดำเนินการการรับฟังความคิดเห็นจากแต่ละภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งองค์กรอิสระ และได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์รองรับนโยบายเมดิคัลฮับ รวม 2 ฉบับ เพื่อเป็นกรอบดำเนินงานระดับประเทศ คือ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบสุขภาพแห่งชาติ ปี 2555 -2559 ที่ผ่านการรับฟังความคิดเห็นของภาคส่วนต่างๆ หลายครั้ง เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดรูปแบบแนวทางการดำเนินงานของศูนย์บริการสุขภาพทั่วประเทศ มีเป้าหมายหลัก 4 เรื่อง ที่ไม่ให้เกิดผลกระทบกับการบริการสุขภาพโดยรวมของคนไทย ได้แก่ (1) การรักษาพยาบาล เช่น ทันตกรรม การรักษาโรคเฉพาะทาง การฟั่นกระเพาะ (2) การส่งเสริมเช่น สปา นวดเพื่อสุขภาพ (3) ผลิตภัณฑ์สุขภาพและสมุนไพรไทยให้ได้มาตรฐานจีเอซีพี (GACP) ขององค์การอนามัยโลก และ (4) การเพิ่มผลผลิตด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ส่งเสริมให้จัดตั้งโรงพยาบาลแพทย์แผนไทยหรือการแพทย์ทุกภูมิภาคให้โรงพยาบาลทั้งรัฐและเอกชนเปิดคลินิกแพทย์แผนไทย ในโรงพยาบาล 2. กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกันดำเนินงานพัฒนาระบบสุขภาพประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยได้ตั้งคณะกรรมการอำนวยการพัฒนาและส่งเสริมประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพขึ้น

ชื่อบริษัท	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
	และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้ประชุมคณะกรรมการอำนวยการพัฒนาและส่งเสริมประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical and Wellness Tourism) ครั้งที่ 1/2558 เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2558 เพื่อพิจารณายุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ 10 ปี (พ.ศ. 2559-2568) โดยมีกรอบการพิจารณายุทธศาสตร์ 4 ข้อ คือ (1) การเพิ่มขีดความสามารถในการจัดบริการสุขภาพ (2) การพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการทุกระดับ (3) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน/ผู้ประกอบการรายย่อย รองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และ (4) การส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ซึ่งการดำเนินงานในระยะเร่งด่วน ภายใน 2 ปี พ.ศ. 2559 - 2560 คือจะเร่งจัดทำระบบประกันสุขภาพสำหรับชาวต่างชาติ (Landed Fee) การขยายเวลาพำนักในไทย กรณีเข้ารับการรักษาพยาบาลกลุ่มประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมาร์ เวียดนาม และจีน จาก 14-30 วัน เป็น 90 วัน และจัดทำแพ็คเกจสุขภาพพัฒนาสถานบริการทั้งภาครัฐและเอกชนรองรับนักท่องเที่ยวในจังหวัดท่องเที่ยว พัฒนาและส่งเสริมธุรกิจบริการเชิงสุขภาพ	
1.6 ให้คณะกรรมการกำลังคนด้านสุขภาพแห่งชาติเป็นกลไกหลักร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงภาคเอกชนดำเนินการดังต่อไปนี้		
1.6.1 ร่วมกับคณะกรรมการสนับสนุนการศึกษาและติดตามการเจรจาการค้าระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและนโยบายสุขภาพ จัดทำแผนการผลิต การจัดการและมาตรการอำนวยการรักษาบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขให้เหมาะสม เพื่อทดแทนการสูญเสียบุคลากรจากผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบายการเป็น		

ชื่อบริษัท	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
ศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ		
1.6.2 สนับสนุนการพัฒนาระบบข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ เพื่อการกำกับติดตามการเคลื่อนย้ายบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข จากนโยบายการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ		
1.6.3 พัฒนาข้อเสนอแนะนโยบายที่ชัดเจนในการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในระบบบริการสุขภาพของประเทศอันเป็นผลมาจากนโยบายการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ โดย (1) กำหนดแนวทางให้มีความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการผลิตบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขโดยเฉพาะสาขาที่ขาดแคลน (2) สนับสนุนให้เกิดกลไกการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนด้านการบริหารงานบุคคลและการดำเนินงานในโรงพยาบาล เพื่อให้มีการนำไปปรับระบบบริการให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนไทย		
2. ขอให้เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ รายงานความก้าวหน้าต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 5		รายงานความก้าวหน้าต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2555